

1. Какви права имам като заето лице спрямо работодателя*?

Право на възнаграждение

Работило ли е заетото лице за един работодател, същото има **право на възнаграждение**, дори ако:

- заетото лице **няма право на пребиваване в страната, има отлагане принудителното извеждане на чужденец от страната до отпадане на съответната пречка**, респ. **няма разрешение за работа**;
- няма писмен трудов договор;
- работодателят и заетото лице не са договорили заплащане, но според обстоятелствата се очаква възнаграждение за извършената работа;
- заетото лице е било болно и поради тази причина не е могло да работи и трудовият договор не е бил прекъснат. Това се отнася за период от време в рамките на шест седмици.

Размер на възнаграждението:

- в случай, че работодателят и заетото лице не са договорили заплащане, то тогава следва да се изплати обичайното за даденото населено място възнаграждение, което най-често е трудовото възнаграждение според колективния трудов договор;
- в случаи, че договореното заплащане за извършената работа е твърде ниско, то договорката отпада и следва да се изплати обичайното за даденото населено място възнаграждение, което най-често е трудовото възнаграждение според колективния трудов договор.

Как мога като заето лице да отстоявам това право?

Без съдебна помощ

В случай, че работодателят не изплати договореното възнаграждение, то тогава е препоръчително да се изпрати искане за изплащане на възнаграждението, което може да се изпълни от:

- консултантска институция (например синдикатите)
- или адвокат.

Внимание: важни срокове

Заетото лице трябва по възможност бързо да изпрати писмено искане за изплащане на възнаграждението, тъй като в някои случаи работодателят не е задължен да изплати възнаграждението (ако са налице преклузивни срокове).

Със съдебна помощ

В случай, че работодателят продължава да не изплаща възнаграждението, то всяко заето лице има право да се обърне към съответния **съд за уреждане на трудови спорове** и да заведе иск. Препоръчително е **преди това да се обърне** към консултантска институция или към адвокат и **да се посъветва**. За разходите по адвокат и съдебните разходи може да се подаде заявление за помощ за плащане на консултантските разходи и разходите по производството.

Всяко заето лице „без документи“ трябва да обърне внимание на следното:

- в рамките на съдебната процедура е възможно съдията, узнавайки, че заетото лице е **без право на пребиваване в страната или е налице отлагане**

принудителното извеждане на чужденец от страната до отпадане на съответната пречка, може да предаде тази информация на имиграционната служба;

- исквата молба и заявленията за помощ за плащане на консултантските разходи и разходите по производството принципно трябва да съдържат името и адреса на работодателя и заетото лице. В случай, че заетото лице живее в чужбина, то тогава следва да се даде този адрес. Евентуално, може да се посочи адвокат или консултантска институция като упълномощено лице за връчване, ако заетото лице не разполага с жилище;
- съдът може да постанови заетото лице лично да се яви на съдебното заседание.

2. Какви права имам като заето лице в случай на трудова злополука?

- в случай на трудова злополука
- или професионално заболяване

заетото лице има право да предяви претенции към **браншовия синдикат за законова застраховка** трудова злополука и в случаите, когато:

- заетото лице **няма право на пребиваване в страната или е налице отлагане принудителното извеждане на чужденец от страната до отпадане на съответната пречка**;
- няма разрешително за работа;
- работодателят не е регистрирал заети лица или не е плащал вноските.

Заетото лице може да получи най-вече следното:

- разходите за лечение;
- обезщетение при временна неработоспособност, през времето, през което не може да работи;
- пенсия при временна нетрудоспособност;
- в случай на смърт на заетото лице, съпругът/съпругата и неговите/нейните деца могат да получават пенсия и в чужбина.

Как може заетото лице да предяви тези права?

Оведомление за щети

Трудовата злополука трябва да се съобщи:

- от лекар;
- от работодателя.

В случай, че заетото лице не е информирано, дали е съобщено за трудовата злополука, **може лично да съобщи за нея.**

За оведомлението за щети има специален формуляр на браншовия синдикат.

Внимание:

В случаи че, браншовият синдикат научи, че заетото лице **няма разрешение за пребиваване в страната, налице е отлагане принудителното извеждане на чужденец от страната до отпадане на съответната пречка и/или няма разрешение за работа**, то тази информация ще бъде подадена и на имиграционната служба.

Тази брошура Ви бе предадена от:

Ако имате въпроси, може да ни позвъните или да ни изпратите имейл. Ние ще се постареем да Ви помогнем!

Забележка:

Тази брошура отразява правното тълкуване на съставителката.

* за да се чете и разбира по-лесно текстът, се въздържаеме от назоваване на женската форма.

Dieser Flyer kann bestellt werden über:

mail@equal-saga.info

oder

direkt beim Herausgeber (siehe unten)

Herausgeber:

**Caritasverband für die
Diözese Osnabrück e.V.**

Norbert Grehl-Schmitt

Knappsbrink 58 - D-49080 Osnabrück

Tel.: +49 (0)541 34978 - 161

Fax: +49 (0)541 34978 - 4161

ngrehl-schmitt@caritas-os.de

**ТРУДОВО-ПРАВНА
ИНФОРМАЦИЯ
- V A -**

ЗА ЗАЕТИ ЛИЦА

**Права на чуждестранни
лица
„без документи”**

BULGARISCH

Stand: Mai 2009

